

Dr. Ernst Kuipers
Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Datum: 13 april 2023

Onderwerp: **Oproep om verantwoord afbouwen snel mogelijk te maken**

Geachte minister Kuipers

Meldpunt van omroep MAX vroeg op 31 maart aandacht voor het grote aantal mensen dat jaren achtereen slaap- en kalmeringsmiddelen blijft gebruiken, terwijl die middelen verslavend zijn en bij langdurig gebruik schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid¹. Dit belangrijke volksgezondheidsprobleem wordt in stand gehouden doordat het moeilijk en voor sommige mensen onmogelijk is om weer met deze middelen te stoppen. Omdat ze tijdens of na het afbouwen last krijgen van onttrekkingsklachten. In Meldpunt legde apotheker Anke Lambooy heel goed uit hoe we die klachten kunnen voorkomen, ook bij afbouw van antidepressiva, antipsychotica, opioïde pijnstillers en andere medicijnen:

'dat doe je vooral door langzaam af te bouwen, je lichaam moet weer wennen aan de situatie zonder onderdrukking door die benzo's en dat doe je door in kleine stapjes je dosering te verlagen'

In Nederland kwamen tien jaar geleden taperingstrips beschikbaar die zo'n geleidelijke afbouw in kleine stapjes praktisch mogelijk maken. Huisartsen en psychiaters kunnen deze afbouwmedicatie aan hun patiënten voorschrijven om medicatie verantwoord en veilig geleidelijk en op maat af te bouwen. Al meer dan 10.000 patiënten hebben dat inmiddels gedaan. Dit maakte het mogelijk om wetenschappelijk onderzoek te doen naar hun ervaringen. Drie retrospectieve observationele studies² lieten zien dat 70% van een grote groep patiënten die eerder tevergeefs hadden geprobeerd om af te bouwen, daar alsnog in slaagden toen ze dat probeerden met behulp van taperingstrips. Omdat ze de dosis daarmee in kleine stapjes konden verlagen. Om zo hun lichaam voldoende tijd te geven om aan de steeds lager wordende dosis te wennen. Dat gaf veel minder onttrekkingsklachten dan bij hun eerdere stoppogingen. Waardoor afbouwen nu wel lukte.

Een vierde prospectieve observationele studie³ laat zien dat wat apotheker Lambooy zo uitstekend uitlegde in de praktijk ook echt zo werkt:

dosisverlaging in voldoende kleine stapjes voorkomt onttrekkingsklachten

¹ Verslaafd aan slaap- en kalmeringspillen. MAX Meldpunt 31-3-23. www.npostart.nl/meldpunt/31-03-2023/POW_05536353

² Antidepressant tapering strips to help people come off medication more safely (2018) www.bit.ly/2TRsjmP;
Outcome of Antidepressant Drug Discontinuation with Taperingstrips after 1-5 Years (2020) www.bit.ly/38brugM;

Successful use of tapering strips for hyperbolic reduction of antidepressant dose - a cohort study (2021) www.bit.ly/3n38TLr;

³ Outcomes of hyperbolic tapering of antidepressants. Therapeutic Advances in Psychopharmacology. (2023) In press.

Zes jaar geleden liet een voorganger van U aan de Kamer over taperingstrips weten '*dat zowel de inhoud als de verpakkingsvorm nu al kan worden vergoed*'⁴. Zorgverzekeraars DSW en ENO doen dat ook. DSW legde in 2019 in de Tweede Kamer heel duidelijk uit waarom DSW dit doet⁵.

We zijn daarom verbaasd dat deze praktische oplossing, die er dus al jaren is, door alle professionals die in Meldpunt aan het woord kwamen, waaronder Ruud Coolen van Brakel, directeur van het Instituut voor Verantwoord Medicijngebruik, niet werd genoemd. En dat patiënten die naar een praktische oplossing zoeken om verantwoord te kunnen stoppen over de onmiddellijke beschikbaarheid daarvan dus niet werden geïnformeerd. Wat in de afgelopen jaren veel vaker is gebeurd. Terwijl Meldpunt toch opnieuw heel duidelijk maakte dat er mensen zijn die wanhopig naar zo'n praktische oplossing op zoek zijn.

Wat ons verder verbaasde is dat de heer Coolen van Brakel '*u uitdaagde*' om een taakgroep voor benzodiazepinegebruik in te stellen. In onze ogen komt dit vooral neer op een lobby voor meer geld voor het eigen instituut. Wij vragen ons oprecht af wat de toegevoegde waarde van weer een nieuwe taakgroep is. Vanaf 2016, toen Zorgverzekeraars opeens begonnen te weigeren om taperingstrips te vergoeden, hebben we namelijk al allerlei initiatieven en oproepen langs zien komen die als doel hadden om iets aan de problemen bij afbouwen te doen: een technische briefing, een scoping, een Multidisciplinair Document, een rondetafelgesprek, een expert meeting, een taakgroep opioïden en recent een concept voor nog een Multidisciplinair Document. Het houdt niet op. Ook werden oproepen gedaan en kwam er subsidie voor onderzoek. ZonMw heeft bijna 5 miljoen euro uitgetrokken voor studies waarvan er inmiddels al een is mislukt. Een andere studie zal op zijn vroegst in 2028 zijn afgerond, kan geen relevante vraag beantwoorden en mag om ethische redenen volgens ons überhaupt niet worden uitgevoerd. Een overzicht van al deze zaken gaven we u eerder in onze brief van 31 maart '*Oproep om duidelijkheid te bieden over vergoeding afbouwmedicatie - n.a.v. Uw verzoek om problemen bij afbouwen te melden aan de NZa*'⁶.

Hoe meer initiatieven er bijkwamen, hoe meer partijen over problemen bij afbouwen gingen praten, hoe groter de onduidelijkheid over (de vergoeding van) afbouwmedicatie lijkt te worden, tot in de rechtszaal toe. Het lijkt soms alsof in Nederland alleen de rechter nog voor duidelijkheid in belangrijke zaken kan zorgen. We hebben daarom grote moeite om te geloven dat nog weer een nieuwe taakgroep nu opeens voor een oplossing zal of kan gaan zorgen. Dat gaat zeker niet lukken als een beschikbare en bewezen effectieve oplossing waar mensen grote behoefte hebben wordt doodgezwegen.

Wat vindt u ervan dat de directeur van het Instituut voor Verantwoord Medicijngebruik, dat door uw ministerie wordt gefinancierd, het bestaan en de beschikbaarheid van een praktische oplossing voor een belangrijk volksgezondheidsprobleem in een TV programma bewust verzwijgt? Wat vindt u ervan dat dit in de afgelopen jaren ook door andere zorgprofessionals, en door partijen zoals het Zorginstituut werd gedaan? En soms nog steeds wordt gedaan. In de wetenschap dat er mensen zijn die wanhopig op zoek zijn naar deze oplossing als ze proberen om verantwoord met medicatie te stoppen. Wat in Meldpunt opnieuw heel goed duidelijk werd gemaakt.

⁴ Kamerbrief Staatssecretaris Martin van Rijn, 1 juni 2017. www.bit.ly/3u8OFSv

⁵ Rondetafelgesprek Afbouwmedicatie 20 juni 2019. www.bit.ly/3KqsVcZ

⁶ Brief '*Oproep om duidelijkheid te bieden over vergoeding afbouwmedicatie*'. 28 maart 2023. www.bit.ly/3LYTsAn

Verantwoord afbouwen is praktisch mogelijk als de afbouwmedicatie die er is uit het basispakket zal worden vergoed. U kunt hiervoor zorgen. We hopen dat u dit snel zult willen doen. Patiënten en hun naasten, huisartsen en psychiaters zullen u dankbaar zijn.

Met vriendelijke groet,

Pauline Dinkelberg
Voorzitter Vereniging Afbouwmedicatie
Email: pauline@verenigingafbouwmedicatie.nl

Prof.dr. Jim van Os,
Voorzitter Divisie Hersenen, UMC Utrecht
Email: j.j.vanos-2@umcutrecht.nl

Dr. Peter C. Groot,
Onderzoeker/ervaringsdeskundige, User Research Centre NL, UMC Utrecht
Email: P.C.Groot@umcutrecht.nl

Deze brief wordt cc gestuurd naar de volgende partijen die in de afgelopen jaren bij de discussie over (de vergoeding van) afbouwmedicatie betrokken zijn of betrokken zijn geweest: de Vaste Cie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Het Zorginstituut, Zorgverzekeraars Nederland, ZonMw, Zilveren Kruis, Menzis, CZ, VGZ, SKGZ, IGJ, NZA, ACM, De Nationale Ombudsman, IVM, NVvP, NHG, MIND, KNMP en Akwa.